

Varvara Merras-Häyrynen

Venäjän fonetiikkaa laulajille

Ääntämisohjeita venäjänkieliseen vokaalimusiikkiin

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi (AMK)

Musiikin koulutusohjelma

Opinnäytetyö

20.5.2013

Tekijä Otsikko	Varvara Merras-Häyrynen Venäjän fonetiikkaa laulajille. Ääntämisohjeita venäjänkieliseen vokaalimusiikkiin.
Sivumäärä	18 sivua + 3 liitesivua + Opetusmateriaali: Venäjän fonetiikkaa laulajille. 20 sivua.
Aika	20.5.2013
Tutkinto	Musiikkipedagogi (AMK)
Koulutusohjelma	Musiikin koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehto
Ohjaajat	MuT Annu Tuovila FM Juha Karvonen
<p>Vieraiden kielten fonetiikan eli ääntämisen opinnot ovat tärkeä osa laulun ammattikoulutusta. Metropolia ammattikorkeakoulun musiikin koulutusohjelmassa järjestetään fonetiikan opetusta italian, saksan, ranskan, englannin, espanjan ja venäjän kielissä sekä pohjoismaisissa kielissä. Venäjän fonetiikan opetus on ollut haasteellista järjestää, koska sopivia opettajia ei ole aina löytynyt ja valmista opetusmateriaalia ei ole. Tämän opinnäytetyön myötä kevätlukukaudella 2013 järjestettiin erityisesti laulun ja kuoronjohdon opiskelijoille suunnattu venäjän fonetiikan kurssi, jonka opetusmateriaali jää Metropolia ammattikorkeakoulun opiskelijoiden ja opettajien käyttöön tulevaisuutta varten.</p> <p>Fonetiikan opiskelussa pääpaino on kielen äänteiden omaksumisessa ja luontevan lausumisen harjoittelussa. Opiskelun apuna käytetään kansainvälisiä foneettisia aakkosia, International Phonetic Alphabet (IPA). Venäjän fonetiikan opiskelussa erityisen haasteellista on tottua lukemaan kyrillisiä kirjaimia.</p> <p>Venäjän fonetiikka -kurssi muodostui kymmenestä 90 minuutin luennosta, opiskelijoiden itsenäisestä työskentelystä sekä opiskelijakohtaisista 15 minuutin ohjaustuokioista. Luennoilla opeteltiin ensin kyrilliset aakkoset suomalaisten kirjainten kautta. Seuraavaksi perehdyttiin kirjainten äänneasuun IPA-merkkien avulla.</p> <p>Venäjän kielessä sanapainolla ja konsonanttien liudentumisilmiöllä on suuri merkitys sanan ääntämisessä. Kurssilla käsiteltiin huolellisesti painollisten ja painottomien vokaalien sekä konsonanttien ääntämisperiaatteita. Opetuksessa käytettiin paljon esimerkkisanoja sekä laulutekstien transkriptiota eli kirjoittamista IPA-merkein. Jokaisella luennolla harjoiteltiin ääneen lausumista mallin mukaan sekä kuunneltiin lauluja äänitteiltä. Fonetiikan lisäksi opetuksessa nousi esille yleistä tietoutta venäläisestä laulumusiikista, nuottimateriaaleista ja venäjän kielestä. Myös Venäjän kirkollisen kielen eli nykyvenäjästä poikkeavan kirkkoslaavin ääntämisohjeita käsiteltiin.</p> <p>Kurssille osallistuneet laulun ja kuoronjohdon opiskelijat pitivät venäjän fonetiikan opiskelua tärkeänä työkaluna perehdyttäessä venäjänkieliseen lauluohjelmistoon. Kurssi koettiin erittäin hyödylliseksi, mutta myös liian lyhyeksi. Opetusmateriaalin arvioitiin auttavan itsenäisessä laulutekstien opettelussa kurssin jälkeen.</p>	
Avainsanat	Venäjän kieli, ääntäminen, fonetiikka, laulumusiikki

Author Title	Varvara Merras-Häyrynen Russian Phonetics for Singers. Instructions for Russian Language Pronunciation in Vocal Music.
Number of Pages	18 pages + 3 appendices + Study Material: Russian Phonetics for Singers. 20 pages.
Date	20 May 2013
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Music
Specialisation option	Music Pedagogy
Instructors	Annu Tuovila, DMus Juha Karvonen, MA
<p>It is very important for singers and choir conductors to study the phonetics of foreign languages. At Metropolia music majors can study the phonetics of the Italian, German, French, English, Spanish, Russian and Nordic languages. There have been difficulties to find a suitable teacher for the Russian phonetics course. This final project offers one solution to this problem. During the spring semester 2013 Metropolia offered a Russian phonetics course and the attached study material was produced also for future use.</p> <p>The main goal in studying phonetics is to learn the right phones and a natural pronunciation. The standardized International Phonetic Alphabet (IPA) system is a great help in learning the pronunciation. However, when studying Russian Phonetics, the first challenge is to learn how to read the Cyrillic alphabet.</p> <p>The Russian Phonetics course included ten lessons (90 minutes each), independent assignments and personal guidance. First the Cyrillic alphabet was studied letter by letter and then the phones with IPA symbols. In the Russian language the pronunciation is greatly dependent on the stress and possible palatalization. During the lessons the stressed and unstressed vowels and different kind of consonants were introduced and practiced very carefully.</p> <p>Students trained the correct pronunciation with example words and vocal music texts and listened to various vocal recordings by native speakers of the Russian language. During the lessons there was also discussions on Russian vocal music, sheet music and Russian language in general. Some instructions for Church Slavonic pronunciation were given too.</p> <p>The voice and choir conducting students who attended the course thought the phonetics studies were a necessity for preparing Russian songs. The course was considered useful but also a little too short. The students considered the study material to be helpful when learning vocal texts independently.</p>	
Keywords	Russian language, phonetics, pronunciation, vocal music

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Venäjän fonetiikan opettaminen	2
2.1	Venäjän kielen erityispiirteitä	2
2.2	Opetuksen suunnittelu	3
2.3	Opetusmateriaali	5
2.3.1	Ääntämisohjeet	5
2.3.2	Laulutekstien transkriptiot	8
3	Kurssin eteneminen	9
3.1	Luennot	9
3.1.1	Aloitusjakso	9
3.1.2	Perehtymisjakso	10
3.1.3	Kertausjakso	11
3.2	Opiskelijakohtainen ohjaus	13
3.3	Palaute	14
4	Pohdintaa	15
	Lähteet	17

Liitteet

Liite 1. Venäjän aakkoset, translitterointi ja IPA-symbolit

Liite 2. Vanhat kirjainmerkit ja esimerkki laulutekstin transkriptiosta

1 Johdanto

Vieraiden kielten fonetiikan eli ääntämisen opinnot ovat tärkeä osa laulun ammattikoulutusta. Myös kuoronjohtajat opiskelevat fonetiikkaa voidakseen ohjata kuoroja vieraskielisten vokaaliteosten ääntämisessä. Fonetiikan tarkoituksena on tutkia kielen konkreettisia äänneitä eli foneja ja kuvata niitä sellaisina kuin ne puheessa esiintyvät (Nikunlassi 2002, 71).

Metropolia ammattikorkeakoulun musiikin koulutusohjelmassa järjestetään fonetiikan opetusta italian, saksan, ranskan, englannin, espanjan ja venäjän kielissä sekä pohjoismaisissa kielissä. Opetuksen tarkoituksena on antaa erityisesti laulunopiskelijoille valmiudet keskeisten laulukielien mahdollisimman huolelliseen ääntämiseen. Venäjän fonetiikan opetus on ollut haasteellista järjestää, koska sopivia opettajia ei ole aina löytynyt ja valmista opetusmateriaalia ei ole.

Lukuvuonna 2012-13 Metropolian musiikin koulutusohjelmassa tuli jälleen ajankohtaiseksi järjestää venäjän fonetiikan kurssi. Fonetiikan vastuupettajan Juha Karvosen kanssa pohdittiin vaihtoehtoa järjestää kurssi opinnäytetyön muodossa kielitaitoni, aikaisempien musiikin ammattiopintojeni sekä opetuskokemukseni pohjalta.

Olen valmistunut Joensuun yliopistosta teologian maisteriksi pääaineena ortodoksinen kirkkomusiikki sekä Helsingin ammattikorkeakoulu Stadiasta musiikkipedagogiksi (AMK) pääaineena säveltäminen ja musiikin teoria. Venäjän kieltä olen opiskellut peruskoulussa ja lukiossa A-kielenä suorittaen sen myös ylioppilastutkinnossa sekä jatkanut opintoja sivuaineena yliopistossa. Olen perehtynyt venäläiseen vokaalimusiikkiin lauluopinnoissani ja käyttänyt kieltä työssäni ortodoksisena kanttorina. Monet laulaja- ja kuoronjohtajakollegat ovat saaneet minulta ohjausta venäjän- ja kirkkoslaavinkielisten teosten ääntämisessä.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on muotoutua perehtyä venäjän ääntämiseen tähänastista kielitaitoani syvällisemmin, suunnitella ja toteuttaa venäjän fonetiikan luentokurssi opetusmateriaaleineen sekä kuvata opetusprosessia sekä opettajan näkökulmasta sekä opiskelijoiden palautteen perusteella. Tulevaisuudessa fonetiikan opetuksen määrä musiikin koulutusohjelmassa vähenee ja tästä syystä opiskelijoiden ja opettajien käyttöön jäävä venäjän fonetiikan opetusmateriaali (vain kirjastossa) todettiin tärkeäksi.

2 Venäjän fonetiikan opettaminen

2.1 Venäjän kielen erityispiirteitä

Venäjä on maailman viidenneksi puhutuin kieli. Se on myös yksi ns. maailmankielistä, joita käytetään laajasti tieteen, kulttuurin, liike-elämän, politiikan ja diplomatian alueella ympäri maailmaa. (Nikunlassi 2002, 9.) Venäjä kuuluu slaavilaisiin kieliin, jotka ovat osa indoeurooppalaista kielikuntaa (Nikunlassi 2002, 13).

Slaavilaisilla kielillä on yhteinen historiallinen edeltäjä kantaslaavi, jota seurasi kielen kehityksessä vuosina 600-1000 jKr. yhteislaavi. Yhteislaavi jakautui itä-, etelä- ja länsislaavilaisiin murteisiin, joista itäslaavilainen murre vakiintui 900-luvulla muinaisvenäjäksi. Muinaisvenäjän kirjakieli oli kirkkoslaavi, joka oli tuotu eteläslaavien alueelta. (Nikunlassi 2002, 14.)

Muinaisvenäjästä kehittyivät venäjän, valkovenäjän ja ukrainan kielet. Muista yhteislaavin alueellisista murteista kehittyivät mm. bulgarian, serbian ja tsekin kielet. (Nikunlassi 2002, 14.) Slaavilaisen kielialueen ortodoksisissa kirkoissa käytetään edelleen liturgisena kielenä kirkkoslaavia, joka on periaatteessa muinaisbulgariaa. Sen ääntäminen eroaa jonkin verran venäjän kielen ääntämisestä. (Siilin 1997.)

Venäläisiä aakkosia (liite 1) kutsutaan myös kyrillisiksi kirjaimiksi. Kreikkalaista syntyperää olleet veljekset (ortodoksisen kirkon pyhinä kunnioitettavat apostolienvertaiset) Kyrillos ja Methodios laativat n. 800-luvulla eteläslaaveja varten kirjaimiston, joka nimettiin alunperin glagolitsaksi eli glagoliittiseksi kirjaimistoksi (Nikunlassi 2002, 21). Näiden kirjainten ja kreikkalaisten suuraakkosten pohjalta syntyivät nykyisinkin käytössä olevat venäläiset aakkoset eli Kyrilloksen mukaan nimetyt kyrilliset kirjaimet, kyrillitsa (Nikunlassi 2002, 22).

Kyrillisissä kirjaimissa on 10 merkkiä vokaaliäänteille, ja samaa perusvokaalia merkitään kahdella eri kirjainmerkillä. Konsonantteja varten taas on 20 merkkiä, mutta konsonanttiäänteitä on 37. Tämä johtuu muun muassa siitä, että lähes kaikki konsonantit voivat esiintyä joko liudentumattomina tai liudentuneina konsonanttia seuraavan vokaaliäänteen mukaan. (De Silva, Mäkilä, Kärkkäinen & Ullakonoja 2010, 11, 40.)

Venäjän kielessä konsonanttien palatalisaatiolla eli liudentumisilmiöllä ja sanapainolla on suuri merkitys sanan ääntämisessä. Painolliset ja painottomat vokaalit ääntyvät eri tavoin, vaikka kirjainmerkki olisikin sama. Lisäksi painottoman vokaalin sijainti sanassa suhteessa painolliseen vaikuttaa ääntämiseen. (De Silva, Mäkilä, Kärkkäinen & Ullakonoja 2010, 14.) Ääntämisen opiskelun tekee vielä haasteellisemmaksi se, että painon paikkaa ei normaalisti merkitä kirjoituksessa venäjän oppikirjoja ja sanakirjoja lukuun ottamatta (Nikunlassi 2002, 25-26).

Nykyvenäjän aakkoset ja oikeinkirjoitus vakiintuivat vasta Venäjän vuoden 1917 vallankumouksen tienoilla. Tällöin aakkosista poistettiin kirjaimet *ѣ, ѓ, ѣ, ѡ* ja *ѵ* (liite 2) sekä sanojen loppuissa konsonanttien jälkeen käytetyistä ns. kovista merkeistä luovuttiin. (Nikunlassi 2002, 23.) Venäläiset laulunotit ovat usein vanhoja editioita, joissa esiintyy jatkuvasti näitä nykyvenäjältä poistettuja kirjainmerkkejä.

Venäjän kielen translitterointi on venäjänkielisen tekstin esittämistä jollakin muulla kirjaimistolla kuin kyrillisellä. Suomen kielessä venäjän translitterointiin käytetään Suomen Standardisoimisliiton laatimaa SFS 4900 –standardia (liite 1). Kansainväliseen käyttöön on tarkoitettu hieman erilainen ISO 9 –standardi. (Venäjän translitterointi 2013.)

Lauluteksteissä ei välttämättä noudateta mitään standardia, vaan translitterointi vaihtelee paljon eri kielialueiden ja erilaisten nuottilähteiden välillä. Huomioitavaa on, että translitterointi ei ole ääntämisohje. Laulajan tulee osata itse kyrilliset kirjaimet ja niitä vastaavat äänteet erilaisine sääntöineen. Ainoastaan kyrillitsan ja sanapainojen tuntemisen kautta vokaalit ja konsonantit ääntyvät oikein.

2.2 Opetuksen suunnittelu

Venäjän fonetiikan kurssi toteutettiin kevätlukukaudella 2013 ja kohdennettiin nimenomaan laulun ja kuoronjohdon opiskelijoille. Lähtöoletus oli, että opiskelijoilla ei juurikaan ole taustatietoja venäjän kielestä tai ylipäänsä kyrillisistä kirjaimista. Kurssi muodostui kymmenestä 90 minuutin luennosta (yksi luentokerta viikossa), opiskelijoiden itsenäisestä työskentelystä kotitehtävien parissa sekä 15 minuutin opiskelijakohtaisista ohjaustuokioista. Opetusryhmässä oli noin 20 henkilöä.

Fonetiikan kurssin kanssa samaan aikaan musiikin koulutusohjelmassa järjestettiin lied-seminaari, jonka teemana oli venäläinen laulumusiikki. Näin fonetiikan kurssilla opittuja asioita oli mahdollista päästä kokeilemaan heti käytännössä eli laulamaan venäjänkielisiä lauluja lied-opettajien ohjauksessa.

Fonetiikan opiskelussa pääpaino on kielen äänteiden omaksumisessa ja luontevan lausumisen harjoittelussa. Tarkoituksena on, että kieltä opitaan ääntämään oikein ilman varsinaisia kieliopintoja. Toki fonetiikan kurssilla esille tulee myös jonkin verran sanastoa ja kielioppia, mutta suurin osa ajasta käytetään kielen äänteiden kuuntelemiseen ja lausumiseen sekä kirjoitusasun ja ääntämisen oikeaan yhteensovittamiseen.

Koulutusohjelman opetus- ja loma-ajoista sekä omasta aikataulustani johtuen venäjän fonetiikan kurssin kaikkia kymmentä luentokertaa ei ollut mahdollista pitää peräkkäisinä viikkoina. Luennot ryhmittäivä kolmeen jaksoon: aloitusluennot (kaksi luentokertaa peräkkäin), perehtymislunnot (neljä luentokertaa peräkkäin) ja kertausluennot (neljä luentokertaa peräkkäin). Jaksojen välillä oli muutaman viikon tauot. Aloitus-, perehtymis- ja kertausteemat olivat apuna itselleni opetuksen valmisteluvaiheessa.

Kurssia suunnitellessani pohdin seuraavia kysymyksiä:

- miten opettaa laulajille ja kuoronjohtajille venäjän ja kirkkoslaavin ääntämistä tarkoituksenmukaisesti?
- millä keinoilla kyrilliset kirjaimet ja äänteet voisi oppia lyhyessä ajassa mahdollisimman kattavasti?
- miten venäjän translitteroinnin erot eri kielialueilla pitää huomioida opetuksessa?
- voidaanko huolellisella venäjän fonetiikan opetuksella laajentaa laulajien ja kuoronjohtajien ohjelmistovalintoja?
- miten oma opettajuuteni voisi kehittyä uutta aihepiiriä ja omia opiskelutovereitani ohjatessani?

Opetusmateriaalia ja luentojen sisältöä suunnitellessani pidin mallina muiden kielten fonetiikan opetusta, johon olin Metropolian musiikin koulutusohjelmassa itse opiskelijana osallistunut. Päätin heti alussa, että on tarkoituksenmukaista saada kurssilaisille nopeasti jonkinlainen kokonaiskäsitys kyrillisistä kirjaimista ja ääntämisen

pääperiaatteista. Tästä syystä laadin opetusmateriaalin kaksiosaiseksi käsittäen ensin yksinkertaiset ääntämisohjeet ja sitten tarkemmat ääntämisohjeet. Ratkaisun tarkoituksena oli ennen kaikkea tukea samanaikaisen lied-seminaarin työskentelyä: laulajien piti päästä helposti käsiksi koko kyrilliseen kirjaimistoon ja äänteisiin eikä vähitellen kirjain ja äänne kerrallaan.

2.3 Opetusmateriaali

Tärkein kirjallinen lähde oli *Uusi venäjän ääntämisopas*, koska kirjassa kuvataan venäjän kielen äänteet yksityiskohtaisesti kirjakielen normiin perustuen. Uusi venäjän ääntämisopas myös käyttää äänteiden graafisessa kuvauksessa kansainvälistä foneettista tarkekirjoitusjärjestelmää IPA-transkriptiota. (De Silva, Mäkilä, Kärkkäinen & Ullakonoja 2010, 7.)

IPA on lyhenne englanninkielisestä nimestä International Phonetic Alphabet. Tämä järjestelmä on foneettiseen merkitsemiseen eli tarkekirjoitukseen tarkoitettu kirjaimisto. Kirjaimisto pyrkii tarjoamaan symbolin jokaiselle ihmiskielissä esiintyvälle äänteelle. (Foneettinen aakkosto 2013.)

Vieraiden kielten fonetiikan opetuksessa Metropolian musiikin koulutusohjelmassa edellytetään IPA-järjestelmän käyttämistä, jotta ääntämisen opetteluun metodi pysyy samana kielten vaihtuessa. Yksinkertaisissa ääntämisohjeissa ja erillisen aakkoston (liite 1) laatimisessa käytin lisäksi lähdeveksena aikuisille suunnattua venäjän alkeisoppikirjaa *Салют! (Saljut!) Venäjän alkeiskurssi 1* (Nikiforow, Keränen & Alikov 1997).

Alkuperäinen ajatus oli, että opetusmateriaali olisi suurin piirtein valmis kurssin alkaessa. Tämä ei kuitenkaan eri syistä johtuen onnistunut, vaan kurssin alkaessa valmiina olivat vain yksinkertaiset ääntämisohjeet sekä hieman hahmotusta siitä, mitä laulutekstejä voisin opetuksessa käyttää esimerkkeinä. Opetusmateriaali valmistui kurssin aikana opetuksen edetessä siten, että lähetin uutta materiaalia kurssilaisille sähköpostilla tai jaoin niitä valmiina monisteina luennoilla.

2.3.1 Ääntämisohjeet

Laadin ääntämisohjeet täysin lähdekirjallisuuden ja ensisijaisesti Uuden venäjän ääntämisoppaan mukaan. Taustatyötä tehdessäni vastaan tuli myös mitä erikoisimpia translitterointeja ja IPA-transkriptioita, joita minä suomenkielisenä ja venäjää opiskelleena en oikein ymmärtänyt (esimerkiksi internet-sivuilla www.russianartsong.com). Sen sijaan Uusi venäjän ääntämisopas tuntui hyvin loogiselta ja vastasi sekä tarkensi käsitystäni venäjän ääntämisestä.

Opetusmateriaalin ensimmäinen osa koostuu lyhyestä johdannosta venäjän kielen ja kyrillisten kirjainten historiaan sekä yksinkertaisista ääntämisohjeista (Nikiforow, Keränen & Alikov 1997). Näiden ohjeiden tarkoituksena on esitellä kyrilliset kirjaimet helposti opittavina ryhminä (hakasuluissa IPA:n mukainen ääntämys):

- 1) Samankaltaiset kuin suomen kielessä:

А а [a]

Е е [je, e]

К к [k]

М м [m]

О о [o]

Т т [t]

- 2) Tutunnäköiset suomen kielestä, mutta eri äänteet

В в [v]

Н н [n]

Р р [r]

С с [s]

У у [u]

Х х [x] vrt. suomen kielen h sanassa «pahka»

- 3) Helposti keskenään sekoittuvat

П п [p]

Л л [l]

- 4) Kolme «iitä»

И и [i] ns. etu- tai tavallinen i, vastaa suomen i-äännettä

Й й [j, i] ns. lyhyt i, esiintyy sanan sisällä ja lopussa vain toisen vokaalin jäljessä, ääntyy sanan alussa kuin [j]

Ы ы [ɨ] ns. taka-i, lausuttaessa kieli vetäytyy taaksepäin, ei esiinny koskaan sanan alussa, ainoa venäjän vokaali, jota ei ole suomen kielessä

- 5) Lisää kirjaimia

Б б [b]

Д д [d]

Г г [g] Huom! Päätteissä –ero ja –oro kirjain г äännetään [v], sanoissa мягкий ja лёгкий г äännetään [x]

Ф ф [f]

Э э [e/ɛ] ns. käännetty e, lähellä suomen e-äännettä, avonaisempi

6) «Ässät»

С с [s] terävämpi kuin suomen s

З з [z] soinnillinen, vrt. esim. saksan *sieben* ja englannin *easy*

Ц ц [ts] terävä, esim. suomen *Utsjoki*

Ш ш [ʃ] suhu-s, esim. *shakki*

Ж ж [ʒ] soinnillinen suhu-s, vrt. esim englannin *pleasure*

Ч ч [tʃ] esim. *Tšehov* tai *Chaplin*

Щ щ [ʃʲ:] ainoa perusslaavilainen suhuääänne; aina pitkä, liudentunut, etisempi ja «pehmeämpi» kuin [ʃ] esim. борщ [borʃʲ:]

7) Neljä j-alkuista vokaalia

Е е [je/e/]

Ё ё [jo] on aina painollinen

Ю ю [ju/u/ɥ]

Я я [ja/a/]

Tärkeimmät ääntämiseen vaikuttavat ilmiöt on esitelty eli palatalisaatio (liudentumisilmiö), sanapainojen vaikutus ääntämiseen sekä soinnillisten ja soinnittomien konsonanttien vaihtelu. Mukana on ensimmäisiä esimerkkisanoja nimenomaan venäläiseen laulumusiikkiin liittyen.

Toisen osan tarkemmat ääntämisohteet perehdyttävät IPA-symbolein painollisten ja painottomien vokaalien sekä konsonanttien ääntämiseen. Esimerkkisanoja eri ääntämisvaihtoehdoista on paljon. Konsonanttien erityispiirteet on esitelty huolellisesti, muun muassa "ässien" ääntämisen erityistilanteet ja tietyn paikoin esiintyvä konsonanttien ääntämättä jääminen. Päätteeksi on esitelty edelleenkin venäjällä liturgisena kielenä käytetyn kirkkoslaavin ääntämisohteet, jotka poikkeavat hieman nykyvenäjän ääntämisestä. Laulajien ja kuoronjohtajien on hyödyllistä olla perillä myös kirkkoslaavin ääntämisestä, koska useat venäläiset hengelliset vokaaliteokset ovat kirkkoslaavinkielisiä.

2.3.2 Laulutekstien transkriptiot

Valitsin opetusmateriaalin yhteyteen esimerkeiksi lauluteksteistä mahdollisimman monipuolisia, mutta ei liian pitkiä tai sanoiltaan vaikeita lauluja. Yritin etsiä mahdollisimman kattavasti eri ääntämisohjeita ja -ilmiöitä sisältäviä tekstejä. Päädyin useampaan Tšaikovskin lauluun, koska Rahmaninovin lauluista on melko hyvä, valmis IPA-transkriptiokokonaisuus kirjassa *The Singer's Rachmaninoff* (Challis 1989).

Tein jokaisesta laulusta itse transkription opetusmateriaalini pohjalta (esimerkkinä liite 2). Paikoin eteen tuli erityistä pohdintaa vaativia kohtia. Kun kävimme luennoilla transkriptioita yhdessä opiskelijoiden kanssa läpi, tuli samalla oma työskentelyniikin tarkastettua ja opiskelijat huomasivat joissakin kohdin epäloogisuuksia ja virheitäkin. Näin opin myös itse opettaessani.

3 Kurssin eteneminen

3.1 Luennot

Suunnitelmani oli, että luennot muodostaisivat kolme kokonaisuutta ja opetus etenisi järjestelmällisesti aihepiiristä toiseen. Pian kuitenkin huomasin, että tämä ei ollut täysin mahdollista. Opiskelijat olivat innokkaita oppimaan ja esittivät paljon kysymyksiä, usein käsiteltävän aiheen ulkopuoleltakin. Poissaolojen vuoksi asioita jouduttiin paljon kertaamaan. Myös oma työskentelyni opetusmateriaalin kanssa oli hitaampaa kuin olin arvioinut.

Lähes jokaisella luennolla kuitenkin käsiteltiin ääntämishojeita, luettiin esimerkkisanoja ja tekstejä ääneen sekä käsiteltiin translitterointia ja IPA-transkriptioita. Lisäksi keskusteltiin venäläisestä laulumusiikista, nuottimateriaaleista ja venäjän kielen ilmiöistä sekä kuunneltiin äänitteiltä lauluja äidinkielenään venäjää puhuvien laulajien laulamana. Esittelen seuraavaksi, miten eri opetusjaksot käytännössä toteutuivat.

3.1.1 Aloitusjakso

Ensimmäisellä luennolla esittelin kurssin luonteen opinnäytetyöprojektina sekä taustani venäjän kielen, musiikin ja opettamisen parissa. Kerroin kurssin työtavoista ja opetusmateriaalista sekä lähdekirjallisuudesta. Sovimme yhteisesti luentoaikataulun ehdotukseni pohjalta. Kysyin opiskelijoiden taustatietoja venäjän kielessä ja kävi ilmi, että muutama oli opiskellut venäjän alkeita. Suurin osa ryhmästä oli kuitenkin melko ummikkoina aloittamassa perehtymistä venäjän kielen ääntämiseen.

Aloitimme kyrillisiin kirjaimiin tutustumisen suomen kirjainten kautta. Keskustelimme translitteroinnista ja totesin muutamien esimerkeiden avulla vaihtelevan eri kielialueilla. Harjoittelimme ääntämään joitakin esimerkkisanoja sekä perehdyimme niiden kirjoitusasuun kyrillisillä kirjaimilla.

Toisella luentokerralla jatkoimme kyrillisten kirjainten harjoittelua yksinkertaisten ääntämisohjeiden avulla. Tutustuimme palatalisaatioon eli liudentumisilmiöön sekä sanojen loppukonsonanttien ääntymiseen. Esittelin kyrillisten kirjainten eroja painokirjainasussa ja kaunokirjoituksessa. Kuuntelimme esimerkkinä venäjän nopeasta, mutta huolellisesta ääntämisestä Farlafin rondon Mihail Glinkan oopperasta Ruslan ja Ljudmila basso Aleksei Krivtšenjan esittämänä. Aloitimme Tšaikovskin laulun Нет только тот кто знал (Njet tolko tot kto znal) transkription sekä kuuntelimme laulun äänitteeltä mezzosopraano Olga Borodinan esittämänä (Tchaikovsky 1995, 14). Opiskelijat saivat luentotauon ajaksi itsenäiseksi tehtäväksi jatkaa Tšaikovskin laulun transkriptiota tai translitterointia osaamisensa mukaan.

3.1.2 Perehtymisjakso

Kolmannella luennolla tauon jälkeen käytimme paljon aikaa asioiden kertaamiseen. Kyrillisten kirjainten lukeminen oli edelleen hidasta. Kuuntelimme nuottikuvaa seuraten esimerkkinä sopraano Elisabeth Söderströmin esittämän Musorgskin laulun С няней (S njanjei) laulusarjasta Детская (Detskaja). Ruotsalainen Söderström ääntää sujuvaa venäjää, koska hänen äitinsä oli venäläinen. Musorgskin laulu on myös hyvin puheenomainen ja espressiivinen, joten sanapainojen ja erityisesti energisten konsonanttien kuunteleminen on helppoa. (Musorgski 2005, 3.)

Jatkoimme esimerkksisanojen harjoittelua sekä edellisellä luennolla aloitetun Tšaikovskin laulun transkriptiota. Tässä vaiheessa huomasin, että kyrillisten kirjainten, äänteiden, translitteroinnin ja IPA-symbolien yhteensovittaminen oli osalle kurssilaisista hyvin haasteellista. Luennolla nousi esille myös kysymys vanhojen nuottieditioiden erikoisista kirjaimista, joita ei nykyvenäjän aakkosista löydy. Kävimme läpi nämä ennen vallankumousta käytössä olleet kirjainmerkit ja niiden vastaavat nykyvenäjän kirjaimet (liite 2).

Neljännelle luentokerralle sain valmiiksi uutta opetusmateriaalia ja aloimme käydä läpi painollisten vokaalien ääntämisohjeita. Jatkoimme edellisen materiaalin puolelta vielä harjoitussanoilla, joita huomasin keränneeni hyvinkin riittävästi tämän kurssin tarpeisiin.

Tällä luennolla nousi esiin keskeinen laulutekstien oikein ääntämisen ongelma: sanapainoja ei ole merkitty nuotteihin. Suureksi avuksi ovat kuitenkin musiikilliset painot, koska säveltäjät ovat useimmiten säveltäneet musiikin siten, että vahvoille

tahdinosille ja iskullisille sävelille sijoittuvat painolliset tavut. Analysoimme Tšaikovskin laulusta Отчего? (Otševo?) nuottikuvan läpi ja etsimme musiikin painojen perusteella sanapainojen paikat (Tchaikovsky 1995, 10).

Viides luentokerta alkoi siten, että opiskelijat saivat harjoitella kyrillisiä kirjaimia itse kirjoittaen omat nimensä taululle kyrillitsalla. Tämän jälkeen jatkoimme perehtymistä painottomien vokaalien ääntämissäntöihin. Kuuntelimme Tšaikovskin laulun Отчего? (Otševo?) tenori Daniil Shtodan esittämänä, ja aloimme tehdä yhdessä laulutekstistä transkriptiota.

Perehdytysjakson viimeinen ja samalla koko kurssin kuudes luento oli kertauspainotteinen. Vokaalien ääntämisohteet kerrattiin ja käytiin läpi lisää esimerkkisanoja. IPA-symbolit herättivät jälleen kysymyksiä ja keskusteluja varsinkin painottomien vokaalien yhteydessä. Muistutin opiskelijoita siitä, että oman kokemukseni perusteella venäjää tulkitaan sekä translitteroiden että IPA-symboleilla eri periaattein riippuen siitä, miltä kielialueelta tulkitsija on itse kotoisin. Tällä fonetiikan kurssilla kuitenkin pyrimme noudattamaan Uuden venäjän ääntämisoppaan esittämää järjestelmää.

Jatkoimme Отчего? (Otševo?) laulun transkriptiota ja kuuntelimme laulusta uudelleen Daniil Shtodan version sekä Olga Borodinan version. Kiinnitimme erityistä huomiota painottomien vokaalien ääntämiseen, joka yllättävästi vaihteli kahden venäjänkielisen laulajan välillä jonkin verran. Sain tähän selityksen myös Uudesta venäjän ääntämisoppaasta, jonka mukaan yhdellä sanalla saattaa puhutussa kielessä esiintyä useampiakin ääntämistapoja riippuen puhujan puhetavasta yleensä (De Silva, Mäkilä, Kärkkäinen & Ullakonoja 2010, 137). Myös pietarilaisessa ja moskovalaisessa ääntämistavassa on joitakin pieniä eroja.

3.1.3 Kertausjakso

Pääsiäistäuon jälkeen fonetiikan kurssi jatkui seitsemännellä luennolla. Luennon aluksi jaoin uutta materiaalia: konsonanttien ääntämisohteet ja äännetaulukon sekä kaksi laulutekstiä. Kuuntelimme äänitteeltä erityisen hyvin liudentumisilmiötä kuvaavan ns. Hindu-laulun Nikolai Rimski-Korsakovin oopperasta Sadko. Tuossa laulussa tenori (tällä äänitteellä Ivan Kozlovski) laulaa venäjäksi, mutta esittää intialaista kauppiasta

intialaisine ääntämisvivahteineen, jolloin venäjistä tulee ylikorostetun etistä ja palatalisoitunutta.

Jatkoimme huolellisesti transkription loppuun Tšaikovskin laulusta Отчего? (Otševo?) ja kuuntelimme sen vielä kerran äänitteeltä Olga Borodinan esittämänä. Sovimme, että uudesta laulutekstistä, joka oli Rahmaninovin Полюбила я на печаль свою (Poljubila ja na petshal svoju), jokainen tekee itse palautettavan transkription kahden viikon päästä olevalle luennolle (Rachmaninoff 1998, 31).

Kahdeksannella luennolla käsiteltiin konsonanttien ääntämisohjeita, harjoitussanoja sekä kerrattiin jo useasti esille tulleita yleisiä kysymyksiä ääntämisestä ja IPA-merkeistä. Painottomien vokaalien ja liudentumisen merkitseminen oli edelleen pohdintaa herättänyt aihe. Tällä luennolla käytiin myös läpi nykyvenäjistä poikkeavan kirkkoslaavin ääntämissäännöt. Luennon päätteeksi kuunneltiin katkelma Rahmaninovin Vigiliasta ja seurattiin kuoropartituurista tekstiä sekä ääntämistä (Rachmaninoff 1992, 22).

Seuraavalla luennolla jatkettiin konsonanttien ääntämisohjeet esimerkkisanoineen loppuun. Silloin kun opetusmateriaalissa ei ollut valmiina IPA-transkriptioita, teimme ne yhdessä taululle. Tämä hidasti jonkin verran luennon etenemistä, mutta oli toisaalta oppimisen kannalta hyödyllistä. Opiskelijat joutuivat vuorollaan miettimään jo opittuja ääntämissääntöjä ja niiden soveltamista transkriptioihin.

Kotitehtävänä ollut Rahmaninovin laulu Полюбила я на печаль свою (Poljubila ja na petshal svoju) kuunneltiin basso Boris Hristovin esittämänä. Tekstin ääntämistä käytiin nyt läpi kirjan The Singer's Rachmaninoff perusteella. Tarkastelimme huolellisesti transkription erot mainitun kirjan ja kurssilla opittujen IPA-symbolien välillä. Yhteenvetona voi todeta, että kirja hieman yksinkertaistaa asioita, kun taas kurssilla pyrimme mahdollisimman tarkkaan ääntämisen kuvaamiseen mm. painottomien vokaalien kohdalla.

Viimeisellä luennolla oli opitun kertaamisen ja viimeisten vinkkien aika. Käsitelimme konsonanttien erityispiirteitä, muun muassa tietyissä tilanteissa ääntämättä jäävät konsonantit. Tarkastimme loppuun edellisellä luennolla aloitetun Rahmaninovin laulun transkription. Esittelin internetistä suomalaisen standardin mukaiset translitterointiohjeet, jotka ovat tarpeen esimerkiksi käsiohjelmaa laadittaessa.

Tutustuimme myös www.russianartsong.com -sivustoon, jossa on paljon hyödyllistä tietoa, mutta myös ääntämisohjeissa kyseenalaisia tulkintoja. Kuuntelimme sivustolta muutaman lauluesimerkin.

Luennon päätteeksi keräsin yhteen tärkeimmät venäjän ääntämisessä huomioitavat seikat:

- 1) palatalisaatio eli liudentumisilmiö
- 2) painollisten ja painottomien vokaalien ero
- 3) konsonanttien soinnillisuus ja soinnittomuus
- 4) eri «ässien» ääntämisen huolellisuus

Kuuntelimme vielä Tšaikovskin oopperasta Jevgeni Onegin ruhtinas Greminin aarian ja sovimme viimeisen kotitehtävän (transkriptio vapaavalintaisesta venäjänkielisetä laulusta) palauttamisesta.

3.2 Opiskelijakohtainen ohjaus

Jokaisella kurssin opiskelijalla oli mahdollisuus osallistua 15 minuutin pituiseen henkilökohtaiseen ääntämisen ohjaukseen. Kaikki kurssin opiskelijat käyttivät tämän mahdollisuuden hyväkseen. Pyysin opiskelijoita tuomaan ohjaustuokioon jonkin venäjänkielisen laulun ohjelmistostaan tai kurssilla käsitellyistä lauluista. Suurin osa toi mukanaan omaa ohjelmistoaan, mikä oli mielenkiintoista, mutta myös haastavaa.

Tuokion aikana opiskelija lausui tekstiä omien muistiinpanojensa avulla ja minä korjasin ääntämistä, jos tarvetta oli. Lähes kaikkien kanssa tuli läpikäytyä vielä uudelleen perusääntämisohjeita konsonanttien liudentumisesta, "ässien" erilaisuudesta ja erityisesti painottomien vokaalien ääntämisestä. Joissakin tapauksissa minun täytyi tarkistaa ääntämistä vielä jostain kirjallisesta lähteestä, jos laulu ei ollut tuttua ohjelmistoa.

Ohjaustuokioiden aikana tein huomioita siitä, mitkä asiat olivat jääneet opiskelijoiden mieliin ja mitä asioita olisi pitänyt vielä lisää harjoitella ja painottaa. Yleisesti tuntui siltä, että opiskelijat olivat omaksuneet luennoilla oikeita asioita, mutta olivat vielä arkoja toteuttamaan niitä käytännössä. Lisäksi vaikutti siltä, että ääneen puhumisen harjoitusta olisi saanut olla vieläkin enemmän, kun kyseessä oli useimmille täysin vieras kieli sekä kirjaimistoltaan että ääntämiseltään.

3.3 Palaute

Seitsemännellä luennolla pyysin kurssilaisia kirjoittamaan palautetta siihenastisesta opetuksen sisällöstä. Palautelomakkeen kysymyksen olivat:

1. Mitä odotit kurssilta? Vastasiko kurssin sisältö odotuksiasi? Koetko oppineesi?
2. Mikä kurssilla on ollut hyödyllistä ja kiinnostavaa?
3. Miten kurssia voisi kehittää tulevaisuutta ajatellen?
4. Muuta palautetta, sana on vapaa:

Ensimmäisen kysymyksen vastauksien perusteella kurssi oli vastannut opiskelijoiden odotuksia. Venäjän kirjainten ja äänteiden oppiminen sekä työkalujen saaminen itsenäiseen opiskeluun mainittiin monessa vastauksessa odotuksiksi ja nämä olivat toteutuneet. Opiskelijat myös kokivat oppineensa asioita, mikä oli hienoa saada lukea palautteista.

Hyödylliseksi ja kiinnostavaksi oli kurssilla koettu muun muassa aakkosten opettelu, lauluesimerkit sekä teksteinä että kuunteluina, venäjän sanojen suomentaminen, nuoteista tekstin analysoiminen ja sanapainojen etsiminen sekä tieto siitä, mistä ääntämisohjeita voi löytää lisää.

Kehittämiskohteina mainittiin kurssille lisää luentoja sekä yksilöohjausta, kieliopin perusteita, translitterointia transkriptioiden lisäksi, enemmän puhumista, käsiteltävien laulutekstien valitsemista yhdessä, luentojen sijoittumista peräkkäisille viikoille, jotta asiat eivät unohtuisi sekä materiaalin jakamista etukäteen.

Vapaassa sanassa kiitettiin vielä eri tavoin kurssin sisältöä ja opettajaa. Eräässä palautteessa mainittiin hyvänä fonetiikan kurssin ajoittuminen venäläisen lied-seminaarin kanssa yhtäaikaiseksi.

4 Pohdintaa

Venäjän fonetiikan opettaminen osoittautui mielenkiintoiseksi ja hyödylliseksi projektiksi sekä opettajan että kurssilaisten kannalta. Onnistuin syventämään omaa kielitaitoani ja laajentamaan tietojani venäläisen laulumusiikin alueella. Vaikka olen ollut monenlaisissa opetustehtävissä eri-ikäisten oppijoiden parissa, omien opiskelutoverien ohjaaminen tuntui aluksi hyvin vaativalta. Heti kurssin alettua opetustilanne muotoutui kuitenkin luontevaksi ja arvostavaksi molemmin puolin.

Huomasin, että pystyn todella auttamaan ja ohjaamaan kurssilaisia venäjän ääntämisen kiemuroissa sekä vastaamaan välillä haasteellisiinkin kysymyksiin. Totesin myös, että opettaminen on peruseriaatteiltaan samanlaista oli kyseessä minkälaiset oppijat tai mikä aihe tahansa. Opiskelijatoverini olivat kannustavia sekä kokivat oppivansa ohjauksessani. Koko kurssista tuli ikään kuin yhteinen projekti meidän kaikkien venäjän ääntämisen kehittämiseksi, ei pelkästään minun opinnäytetyö tai opiskelijoiden pakollinen suoritus.

Venäjän fonetiikan opiskelu on välttämätöntä venäläiseen laulumusiikkiin perehdyttäessä. Venäläisellä laulumusiikilla taas on merkittävä osuus eurooppalaisen taidemusiikin historiassa ja nykypäivässä, joten jokaisen laulutaiteilijan ja kuoronjohtajan tulisi osata ainakin venäjän ääntämisen perusteet. Kurssin aikana kävi selvästi ilmi, että venäläistä lauluohjelmistoa ei uskalleta laulaa ilman venäjän kielen osaamista. Tämän vuoksi venäjän fonetiikan opiskelu on erittäin tarpeellista ohjelmiston laajentamiseksi.

Verrattuna muihin eurooppalaisiin kieliin venäjän ääntämisen opiskelun haaste on kyrillisten kirjainten oppiminen. Kyrillisten kirjainten lukemista ei voi korvata turvautumalla valmiisiin translitterointeihin tai transkriptioihin, koska ne vaihtelevat

paljon eri kielialueiden välillä. Kyrilliset kirjaimet on kuitenkin mahdollista omaksua lyhyessäkin ajassa riittävän harjoittelun ja käytännön esimerkkien kautta.

Venäjän fonetiikan kurssi olisi voinut olla vieläkin pidempi ja ääntämisharjoittelua puhuen olisi voinut olla enemmän sekä yhdessä että erikseen. Opiskelua helpottaisi myös, jos oppimateriaali olisi ajoissa valmiina ja siihen voisi perehtyä etukäteen. Samoin intensiivisempi aikataulu ilman useiden viikkojen taukoa edistäisi asioiden omaksumista.

Nimenomaan laulajille suunnattu opetusmateriaali on tarpeellinen työkalu venäjän fonetiikan tulevaa opiskelua varten. Erilaisia ääntämisoppaita ja ohjeita on olemassa paljon, mutta nimenomaan suomenkieliselle laulajalle yksiselitteistä ja selkeää opastusta ei ole. Kurssilaisten mielestä laatimani opetusmateriaali antaa hyvät mahdollisuudet itsenäiseen työskentelyyn laulutekstien parissa.

Fonetiikan opiskelulla ja kielen äänteiden oikealla omaksumisella on suuri merkitys laulumusiikin esittämisessä. Jokainen vokaaliteos on sävelletty nimenomaan jollekin alkuperäiskielelle, ja oikea ääntäminen tuo musiikin linjat ja sointivärit oikealla tavalla esiin tekstin ymmärtämisestä puhumattakaan. Fonetiikan opiskelun tulee pysyä laulun opiskelun tärkeänä tukiaineena, koska sen avulla on mahdollista aidosti perehtyä kaikkien laulutaiteen keskeisten kielialueiden musiikkiin.

Lähteet

Kirjallisuus ja nuottimateriaali:

Challis, Natalia. 1989. *The Singer's Rachmaninoff*. New York: Pelion Press.

De Silva, Viola, Mäkilä, Kari, Kärkkäinen, Hanna & Ullakonoja, Riikka. 2010. *Uusi venäjän ääntämisopas*. Helsinki: Finn Lectura.

Musorgski, M.P. 2005. *Detskaja. Vokalnyj tsikl dlja golosa v soprovozhdenii fortepiano*. Moskva: Muzyka.

Nikiforow, Maria, Keränen, Riitta & Alikov, Valeri. 1997. *Салют! (Saljut!)*. Venäjän alkeiskurssi 1. Helsinki: Otava.

Nikunlassi, Ahti. 2002. *Johdatus venäjän kieleen ja sen tutkimukseen*. Helsinki: Finn Lectura.

Rachmaninoff, Serge. 1998. *Complete Songs for Voice and Piano*. New York: Dover Publications.

Rachmaninoff, Sergei. 1992. All-Night Vigil op.37. Edited by Vladimir Morosan and Alexander Ruggieri. Madison, USA: Musica Russica

Sillin, Lea. 1997. Kirkkoslaavin luentokurssi Joensuun yliopistossa. Joensuu.

Tchaikovsky, Peter Ilyich. 1995. Songs. Volume 1. High Voice. Twenty Romances for Voice and Piano. London: Boosey&Hawkes.

Internet-lähteet:

Venäjän translitterointi. 10.2.2013. http://fi.wikipedia.org/wiki/Venäjän_translitterointi.

Venäläinen taidelaulu. 5.4.2013. www.russianartsong.com.

Foneettinen aakkosto. 15.1.2013.

http://fi.wikipedia.org/wiki/kansainvalinen_foneettinen-aakkosto.

Venäjän oikeinkirjoitus ennen 1918. 5.5.2013

http://fi.wikipedia.org/wiki/Venäjän_oikeinkirjoitus_ennen_1918.

РУССКИЙ АЛФАВИТ / VENÄLÄISET AAKKOSET

<u>Kyrillinen kirjain</u>	<u>Translitterointi</u>	<u>IPA-symboli</u>
А а	a	[a]
Б б	b	[b]
В в	v	[v]
Г г	g	[g]
Д д	d	[d]
Е е	e, je	[e]
Ё ё	o, jo	[o, ø]
Ж ж	ž	[ʒ]
З з	z	[z]
И и	i, ji	[i]
Й й	j, i	[i, j]
К к	k	[k]
Л л	l	[l]
М м	m	[m]
Н н	n	[n]
О о	o	[o]

П п	p	[p]
Р р	r	[r]
С с	s	[s]
Т т	t	[t]
У у	u	[u]
Ф ф	f	[f]
Х х	h	[x]
Ц ц	ts	[ts]
Ч ч	tš	[tʃ]
Ш ш	š	[ʃ]
Щ щ	štš	[ʃː]
Ъ (kovamerkki)		
Ы ('taka-i')	y	[ɨ]
Ь (pehmeä merkki)		
Э э	e	[ɛ]
Ю ю	ju	[tɥ, ju]
Я я	ja	[a, ja]

VANHAT KIRJAINMERKIT

i	korvattu и
Ъ	korvattu e (harvoin ё, и)
Ө	korvattu ф
V	korvattu и

TRANSKRIPTIO Tšaikovskin laulusta

Нет, только тот, кто знал...

Муз. П.И.Чайковского Сл. Лев Мей, из Гете

[n'iet 'tol'kə tot kto znaʃ sv'i'dan'jɫ 'zɑzdu
Нет, только тот, кто знал свиданья жажду,

pɫ'mjɛt kak ja strɫ'daʃ ɪ kak ja 'strɑzdu
поймет, как я страдал и как я стражду.

gl'i'zu ja dal'i n'iet siʃ tuskn'i'jet 'okə
Гляжу я даль...нет сил, тускнеет око...

ax kto mi'r'nja l'ɥ'b'iʃ ɪ znaʃ dl'ʌkə
Ах, кто меня любил и знал, далеко!

ax 'tol'kə tot kto znaʃ sv'i'dan'jɫ 'zɑzdu
Ах, только тот, кто знал свиданья жажду,

pɫ'mjɛt kak ja strɫ'daʃ ɪ kak ja 'strɑzdu
поймет, как я страдал и как я стражду.

fɕ' a grud' gl'rit
Вся груд горит...

kto znaʃ sv'i'dan'jɫ 'zɑzdu
Кто знал свиданья жажду,

pɫ'mjɛt kak ja strɫ'daʃ ɪ kak ja 'strɑzdu]
поймет, как я страдал и как я стражду.

Suomennos:

Ei, vain se, joka tietää kohtaamisen janon,
ymmärtää, kuinka olen kärsinyt ja kuinka kärsin.
katson kauas...ei ole voimaa, sumentuvat silmät...
Ah, kuka minua rakasti ja minut tunsi, on kaukana!
Ah, vain se, joka tietää kohtaamisen janon,
ymmärtää, kuinka olen kärsinyt ja kuinka kärsin.
Koko rinta on tulessa...
Joka tietää kohtaamisen janon
ymmärtää, kuinka olen kärsinyt ja kuinka kärsin.